

een uitgave van de gezamenlijke verenigingen van Anderen
nr. 256 september 2022

Het Moesblad verschijnt 12x per jaar, en steeds op de 1^e woensdag van de maand.
Kopij voor Het Moesblad kan worden ingeleverd
vóór de laatste woensdag van de maand voorafgaand aan het verschijnen van de nieuwsbrief
bij Gert Olieman, Gevelakkers 22, Anderen, emailadres: moesblad@anderen.info.
Verantwoordelijkheid voor de tekst van de berichten berust bij de betrokken inzenders.
Rechtstreeks contact met Dorpsbelangen dient te worden opgenomen via:
www.anderen.info of dorpsbelangen@anderen.info

Activiteitenagenda

- 10 sept.** : Ophalen oud papier
15 sept. : Start biljarten
16 sept. : Start Klaverjassen
18 sept. : Klootschieten
19 sept. : Koersbal
19 sept. : Reanimatie training
24/25 sept. : Tip Jar
03 okt. : Reanimatie training
12 okt. : Reanimatie training
15 okt. : Jeugdtoneel
21 okt. : Klaverjassen
21/22 okt. : Mell & Vintage Future
30 okt. : Jazz – The Lipstick Killers

Afvalwijzer september

- vrijdag 09** Oranje
zaterdag 10 Papier
maandag 12 Groen
maandag 19 Grijs
vrijdag 23 Oranje
maandag 26 Groen

Ijsvereniging Kleuvenveen

Oud papier

Zaterdag **10 sept.** wordt het oud papier weer opgehaald.
Het papier graag voor 13.00 uur aan de weg.

Het bestuur

Klaverjassen

Op vrijdag 16 september start het klaverjas-seizoen 2022/2023.
Aanvang 19.45 uur in Oes Stee.
Wil je ook een keer gezellig klaverjassen, geef het dan even door aan Hilda.
Telnr. 0592241323 of 0613195454,
(na 19.00 uur).

Wij klaverjassen 1 keer in de maand op een vrijdagavond, we spelen 3 potjes van 16.
De volgende datums voor 2022 zijn:
21 oktober, 18 november en 2 december.

Klootschieten

Op vrijdag 5 augustus ging er weer een gezellige groep klootschieten.
De hark was deze keer niet nodig voor water in de sloot, maar was nu goed voor het hoge gras en de brandnetels.

We hadden deze keer 2 groepen, de dames waren deze avond in de meerderheid.

De uitslag:

nr. 1 Marjan, Coba, Lies, Hilly, Raph en Jan met 71 worpen.

nr. 2 Geertje, Jantje, Hilda, Roelof en Egbert met 74 worpen.

Aangezien het op de avonden weer wat donkerder wordt, is er besloten dat we weer op zondagmiddag gaan klootschieten, en wel op zondag 18 september.
Aanvang 13.30 uur.
Inschrijven om 13.15 uur in Oes Stee.
Inleg 1 euro.

Koersbal

Op maandag 19 september gaan we weer beginnen met koersbal.
Oes Stee is om 13.00 uur open en we beginnen om 13.15 uur. Belangstellenden om (eventueel) mee te gaan spelen zijn dan ook van harte welkom.

Lezingen en cursussen

Dorpsgenoot Tom Reijers was wereldwijd exploratie- en research geoloog voor Shell, begeleidde wereldwijd geologische reizen en expeditie en geeft o.a. daarover regelmatig lezingen en gastlessen op scholen [op verzoek (tjareijers@hetnet.nl)] ook in de gemeente Aa en Hunze).

Dit najaar- en winterseizoen presenteert hij aan de volkshogeschool in Zuidlaren de volgende lezingen en cursussen waarover meer informatie te vinden is via www.VUZuidlaren.nl waarop ook te boeken is.

Vier betrekkelijk willekeurig gekozen geologische onderwerpen laten zien dat geologie vaak onverhoeds het dagelijks leven binnensluipt. Op vakantie merkt u dat ons werelddeel bestaat uit 'de Verenigde Platen van Europa' (Do 29/09).

U staat er vast niet bij stil dat de grootste bouwwerken op aarde geologisch-biologisch zijn (Do 13/10). Er wordt tegenwoordig te makkelijk gezegd dat we van 'fossiel' af moeten wat, naast onzorgvuldig taalgebruik, ook laat zien dat kennis van 'fossiel' niet altijd duidelijk is. Het wordt waarschijnlijk duidelijker met een bespreking van de vorming en opbouw van de ondergrond van Noord-Nederland (Do 27/10).

Tenslotte kunnen we ons dagelijks afvragen wat we met onze aarde hebben gedaan en hoe het nu verder moet (Do 10/11).

In cursus 1 van de leergang 'Stenen kunnen spreken' (met syllabus van 120 p. inbegrepen) ligt de nadruk op de groei van de wetenschap geologie, hoe geologische wetten en regels werden ontdekt en worden gebruikt.

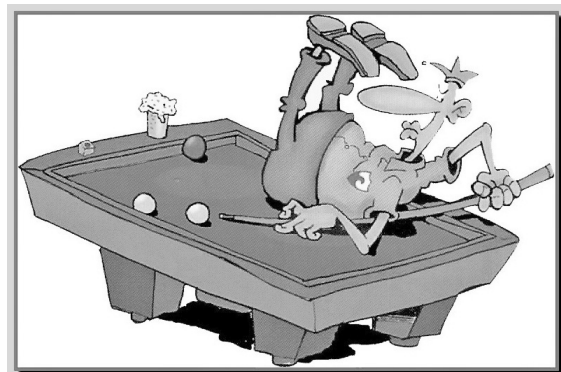
Van de grote natuurlijke kringlopen van processen worden er enkele besproken. De diversiteit van gesteenten wordt summier ingeleid met nadruk op sedimentaire gesteenten.

'Huiswerk' oefeningen helpen om gesteenten te leren lezen.

/De college volgorde is:

1. Inleiding met algemene gegevens (Do 17/11)
2. Ontwikkeling geologie van prehistorie tot heden (Do 24/11)
3. Kringlopen van interne/externe krachten (Do 08/12)
- 4,5. Stollings-, metamorfe-sedimentaire stenen (Do 15/12 en 22/12)
6. Wat vertellen zanden, kleien en kalken verder (Do 26/01)

Biljarten

Op donderavond 15 september gaan we weer biljarten! Een enthousiaste club inwoners komt bijeen om een balletje te stoten, gezellig bij te kletsen en een biertje of wijntje te drinken.

We kunnen nog wel een paar leden gebruiken. Nog niet eerder gebiljart? Geen probleem. Voldoende mensen aanwezig om je te helpen. Wil je het eerst gewoon eens proberen, kom dan 15 september gezellig langs in Oes Stee.

Bij voldoende belangstelling kunnen we ook een ochtend ploeg opstarten.
Om 20:00 uur is de koffie klaar.

De biljartclub

Reanimatie Training

In 2019 hebben 30 dorpsbewoners de reanimatie training gevolgd.

Ze zijn gecertificeerd om de AED's die in het dorp hangen te bedienen.

Om de kennis up to date te houden is het van belang om jaarlijks een herhalingstraining te volgen.

Dorpsbelangen sponsort voor een groot deel de kosten van deze training voor de inwoners van Anderen die zich hebben aangemeld als burgerhulpverlener en zich dus inzetten voor de veiligheid van onze inwoners.

De eigen bijdrage voor deze training bedraagt €10,--

De training wordt gegeven in het dorpshuis Oes Stee en vindt dit jaar plaats op:

maandag 19 september

maandag 3 oktober

woensdag 12 oktober

Graag aanmelden voor deze opfris training via een mailtje naar raph@nijend.com
Geef even aan op welke data je kunt.

Raph. Bode

Stichting Historie Anderen

Het artikel van augustus ging over de grote stille heide rond Anderen van vroeger.

Bij het artikel stond een zwartwit afbeelding van het prachtige schilderij van Willem Hamel van 'Een Drentsch heidelandschap bij Anderen', datering 1890-1895, Koninklijke collectie Paleis het Loo. Op het schilderij staat op de voorgrond een kudde schapen met de scheper en zijn hond en op de achtergrond vage contouren van boerderijen en bosjes. Dit artikel sluit daarop aan en gaat over de scheperij van Anderen en sluit af met het tragisch einde van de scheper die op dit schilderij is afgebeeld.

De Scheperij van Anderen

Een scheper is een herder die een kudde vee hoedt. In de 17^e eeuw was er in Anderen een koeienherder (beesteheer) en een schaapherder. In de 19^e eeuw verdrong de schapenhouderij geleidelijk aan de rundveehouderij. Schapen waren gemakkelijker te houden op de schrале heide en schapen waren onmisbaar voor het bemestingsstelsel (potstallen waarbij heideplaggen als strooisel werden gebruikt en die samen met de schapekeutels diende als bemesting voor de akkers op de es). Ook was het vanwege de wol een extra inkomstenbron voor de arme Drentse boeren. Het schaap werd ook gebruikt als melk- en vleesleverancier.

In het algemeen wordt aangenomen dat er per waardeel ongeveer 40 schapen mochten worden gehouden. Dat betekent dat er in Anderen meestal zo'n 360 schapen door de herder werden gehoed.

Het beroep van scheper heeft lange tijd bij de Drentenaren in hoge achting gestaan.

De scheper was een der eersten van het dorp omdat iedere boer schapen hield en van hem afhankelijk was. De scheper had een belangrijke taak. Bij iedere boerderij stond vroeger een schaapskooi en elke morgen kwam de schaapherder langs om de schapen op te halen en elke avond om ze terug te brengen.

's Morgens leidde hij de dorpskudde via een schapedrift (speciaal pad met aan weerszijden houtwallen die de dieren uit het bouwland moesten houden) naar de heide waar hij haar hoedde en 's avonds bracht hij haar terug.

De kudde van een boer werd aangevoerd door 1 of 2 dominante schapen, meestal rammen. Die werden gecastreerd (een gecasteerde ram heet een hamel) en kregen een bel om en werden 'belhamels' of weerhamels genoemd. De kudde van die boer volgde deze belhamel(s). Deze kudde wist ook precies bij welke boerderij ze moesten zijn 's avonds als ze terugkwamen van de hei. Aan de verschillende belgeluiden werd de kudde van een bepaalde boer herkend.

De scheper hielp mee bij het wassen en scheren van de schapen. En hij was verantwoordelijk voor de es-lating waarbij vroeger het bouwland, na de oogst van de gewassen, werd beweid. Dit was een streng gereguleerd collectief gebruik waarbij de dorpskudde tussen speciaal daarvoor opgezette hekken 's nachts op de individuele es-percelen werd gezet. Al naar gelang zijn bezit aan waardelen kreeg een boer één of meerdere nachten 'de hekken'. Op het bouwland bleven stoppels staan en er groeiden na de oogst veel kruiden. Het vee vond er zo een essentiële aanvulling op het karige rantsoen dat de wilde weide- en heidegronden boden. En het bouwland werd door de uitwerpselen van de dieren nog wat bemest.

De scheper had door de dagelijkse omgang met schapen ervaring met veeziekten en hij kende vele huismiddelen om vee te genezen. Ook om zijn weerkundige kennis stond de scheper in acht want hij stond immers dagelijks in het veld en hij wist aan het gedrag van de schapen af te lezen wat voor weer het zou worden. Als de belhamels (of weerschapen) de koppen hevig tegen elkaar stootten kwam er regen en als ze 's avonds vreedzaam graasden werd het mooi weer.

En de scheper was degene van het dorp die de grootste veldkennis had. Hij wist waar de droogste en natste plekken waren en welke plekken je moest vermijden in verband met het oplopen van de galziekte (leverbot) en op welke plekken voldoende te vreten was voor de schapen.

Ook wist hij welke landbouwers de beste en het grootste aantal schapen hadden en welke schapen bij welke boer hoorden. Hij werd daarom ook wel gekscherend de 'heidevorst' genoemd.

De scheper kon meestal hard op zijn vingers fluiten en werd daarom door jong en oud bewonderd. Hij was vaak eenvoudig maar doelmatig op het weer gekleed, en had meestal een brede leren riem om waaraan allerlei benodigdheden waren bevestigd. Veel schepers hadden een beetje eigenaardig taalgebruik en veel fantasie waardoor ze mooi konden vertellen. Ook breiden veel schepers tijdens hun werk kousen en sokken.

In ongeveer de eerste week van mei gingen de lammeren voor het eerst mee naar het veld. Het kostte de scheper dan heel veel zorg en moeite om de jonge dieren bij de kudde te houden. Er werd dan een 'meehieër', ofwel medeherder, aangesteld. Dit was meestal een jongen of een meisje die tegen de kost en een kleine vergoeding bij toerbeurt meehielp de kudde te hoeden.

De scheper was in dienst van de boermarke. In het boerboek van de boermarke van Anderen staat af en toe een aantekening over uitgaven aan en onderdak van schepers. De eerste vermelding van een scheper in Anderen dateert van 1612 die de naam Barelts had.

Het loon van de scheper werd uitbetaald in contant geld en/of in natura. Het loon werd tweemaal per jaar door een volmacht van de boermake geïnd via een schapebelasting. Alle schapehouders moesten 3 à 4 cent per schaap betalen en ze moesten bv. een bepaalde hoeveelheid rogge en aardappels en hooi leveren. Daarnaast had de scheper recht op vrije bewoning van een huis en kreeg hij enig bouwland en tuingrond. Dit alles bij elkaar werd de scheperij genoemd. Een ongehuwde scheper was in de kost bij verschillende boeren (rondeten). Zijn scheperij verhuurde hij dan.

De scheperij in Anderen stond in ieder geval, waarschijnlijk al, sinds 1612 tot 1911 aan de rand van de brink op de plaats waar nu Gevelakkers 1, 3 en 5 gelegen zijn.

Met de opkomst van de kunstmest en de heideontginningen eind 19^e begin 20^e eeuw verdwenen de schaapskudde en de herder. Na 1913 is er in Anderen geen schaapherder meer aangenomen. De scheperij is blijkbaar eerder afgebroken want al in 1911 werd opdracht gegeven een nieuwe school te bouwen op de plaats van de scheperij.

De school werd in 1912 gebouwd en in 1967 afgebroken en vervangen door een houten gebouw. Dat gebouw kreeg de naam Schepershof en er kwam een plaquette van een scheper met de naam Schepershof op de voorgevel.

Na de sloop van dit gebouw in 1987 werd aan de nieuwe woningen aan de Gevelakkers 1, 3 en 5 deze plaquette bevestigd, ter herinnering aan een voorbije tijd.

Een tragisch einde op de hei

Van een bepaalde herder werd verteld dat hij aan epileptische toevallen leed. Als hij zoiets voelde aankomen zocht hij een plaatsje in een lage boom waarvan de takken een soort stoel vormden. Dat was warmer dan op de grond en zo had hij ook geen problemen met eventuele roofdieren. Deze plek moet in de omgeving van het Scheebroekerloopje zijn geweest.

Onlangs vonden we onderstaand kranten artikel uit 1892 waarin wordt bevestigd dat er inderdaad een schaapherder was die aan toevallen leed. Helaas kreeg hij deze keer een toeval op een verkeerde plaats.

We hebben kunnen herleiden dat dit krantenartikel gaat over Roelof Mensies die vanaf ca. 1870 tot 1892 schaapherder te Anderen was.

Daarna was tot ca. 1902 zijn broer Jan Mensies schaapherder van Anderen. Een van deze twee broers staat op het schilderij afgebeeld.

De laatste schaapherder van Anderen is waarschijnlijk Kornelis Neukermans geweest die in 1916 zijn achternaam heeft laten veranderen in Meertens.

Hij was schaapherder van ongeveer 1902 tot 1913. Daarna was hij boer en heeft tot zijn dood in 1947 in Anderen gewoond. Van hem is bekend dat hij kousen breide tijdens zijn uren op de hei.

DINSDAG 21 JUNI 1892.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT. ALLERLEI.

De schaapherder van Anderen (Anloo), die aan toevallen leed, is Zaterdag op een treurige wijze om het leven gekomen. Met zijne schapen in het veld zijnde, ging hij aan den kant van een veenkuil zitten, alwaar hem een toeval schijnt te zijn overvallen, zoodat hij in den plas viel. De hond, het ongeluk zijns meesters ziende, dreef de schapen tot een dichten drom en liep toen al blaffende naar den jongen, die den schaapherder vergezelde. Deze volgde den hond en kwam zoo bij den in het water liggenden schaapherder. Hij sprong er in, doch den man niet kunnende torsen, legde hij hem eene zode onder het hoofd. Toen liep hij naar Anderen om hulp; toen deze bij den man kwam was hij nog niet dood, maar stierf toch spoedig daarna.

TIP JAR - Live CD opname 24 en 25 september

In navolging van Jason Staal en Edwin Jongedijk gaan we op zaterdagavond 24 en zondagmiddag 25 september een 3e Nijend24LIVE album opnemen.

Tip Jar is het internationale collectief van muzikale vrienden rond Bart de Win (die u misschien kent als o.a. begeleider van Gerard van Maasackers, Iain Matthews, Egbert Meijers, Sam Baker, Birds of Chicago of Walt Wilkins) en Arianne Knegt. Tip Jar's aanstekelijke Americana en de liefde voor Amerikaanse rootsmuziek bracht hen al op legendarische podia als Gruene Hall (Emmylou Harris, Johnny Cash) en Luckenbach (Willie Nelson, Guy Clark) en bezorgde hen een plekje in de line up van diverse festivals in Texas. In de zomer van 2019 tourde Tip Jar in trioform voor het eerst ook in Engeland.

In eigen land opereert de band vooral in het americana-circuit, maar ze doen het met hun luisterliedjes en de bijbehorende anekdotes ook goed in de intieme theaterzalen en muziekpodia. Ze traden diverse malen live voor de radio op bij o.a. Met het oog op morgen en in NPO2 Muziekcafé. Tip Jar zoekt de grenzen van de countrymuziek en het singer-songwriter-genre op, gekruid met snufjes jazz en gospel, waardoor hun optreden een afwisselende luistertrip wordt. De stemmen van Bart, Arianne en Harry Hendriks vormen samen de karakteristieke Tip Jar-sound, die uit duizenden herkenbaar is. Eerlijke liedjes over grote en kleine alledaagse dingen die iedereen zal herkennen.

Reserveren voor alle optredens kan via Nijend24.nl of bel Ingrid 06-51511111

Mell & Vintage Future 21 en 22 oktober

Toen twee veteranen in de muziek op het hoogtepunt van hun carrière een aantrekkelijke nieuwkomer met een geweldige stem tegenkwamen was er direct een perfecte klik en geen houden meer aan.

Mell & Vintage Future zijn een Nederlands trio dat rootsy Rhythm'n Blues en Soul speelt. In haar relatief korte carrière verdiende Mell haar sporen met verschillende televisie optredens. Haar grote zangtalent trok de aandacht van Vintage Future, een producersduo dat onmiddellijk haar potentie inzag. In de afgelopen jaren ontwikkelde Mell zich tot een zangeres van de absolute buitencategorie. Nico Brandsen (Hammond orgel/voetbas) is alom bekend voor zijn 'edgy magic' op Hammond en vintage apparatuur. Hij werkte met de grootste Nederlandse artiesten waaronder o.a. Ilse de Lange, Kane en Jan Akkerman en werd met een Duiveltje bekroond tot beste toetsenist van Nederland. Ton Dijkman (drums) wordt beschouwd als een van Nederland's beste muzikanten. Hij werd in december 2021 als zodanig onderscheiden met de Sena Humble Heroes Award. Als sessiedrummer heeft hij op duizenden platen gespeeld. Hij werkte o.a met Marco Borsato, Candy Dulfer, Thé Lau en Barry Hay.

Mell & Vintage Future kwamen officieel begin 2016 in beeld. Ze begonnen met een geweldige serie singles waaronder CALL MY NAME, CENTRAL STATION, FOREVER en WILLIN'. Deze songs zijn vaak te horen op de Nederlandse radio.

Het optreden van 22 oktober was heel snel uitverkocht. Maar goed nieuws: We hebben een 2e optreden kunnen boeken op vrijdag 21 oktober.

Reserveren voor alle optredens kan via [Nijend24.nl](https://nijend24.nl) of bel Ingrid 06-51511111

Jeugdtheater bij Nijend24

Op 15 oktober stelt Nijend24 de vloer beschikbaar aan het jeugdtheatergezelschap Tikotaria. Zij zullen hun nieuwe voorstelling spelen in het kader van de oktober Kindermaand.

Er was eens... een sprookje. Maar niet zomaar een sprookje dat je kunt opzoeken in je sprookjesboek. Op de veen- en zandgronden in Drenthe en Groningen hebben we onze eigen sprookjesfiguren, met allemaal hun eigen probleem. Neem nou de broer van Klaas Vaak: Bert Soms. Hij en zijn sprookjesvrienden zijn tot hun grote ergernis nét niet bekend genoeg geraakt om in de sprookjesboeken te mogen staan. En dan heb je de Witte Wieven: want wat moet je doen als je familie uit beruchte boze heksen bestaat maar je zelf liever een beroemde blije heks wil zijn? In deze magische voorstelling volgen we Bert Soms en Willemijntje het Witte Wiefje die ons een uniek kijkje geven in de sprookjeswereld. Ga met de sprookjesfiguren mee op zoek naar wie ze echt zijn, en nog belangrijker: wie ze eigenlijk willen zijn.

De voorstelling neemt ongeveer drie kwartier in beslag. Na de voorstelling kunnen de kinderen samen met de spelers van het stuk nog knutselen en theaterspelletjes doen.

Toegang is gratis.

Reserveren via <https://tikotaria.nl/>

23 december Kerst Parels

Tja de mussen vallen dood van het dak en wij zijn al druk bezig met de Kerstvoorstelling. Samen met onze muzikaal leider Edwin Schimscheimer zijn we bezig met het opzetten van een erg leuke kerstshow, met als thema 'KERST PARELS'

Er doen steeds meer artiesten mee, het wordt steeds groter. Uiteraard de oude bekenden: Edwin Schimscheimer, Jason Staal, Martijje, The Christmas Sisters, Egbert Meijers en Geertje Enting
Maar Edwin heeft nog wat muzikale vrienden uitgenodigd.

Nieuw dit jaar zijn: De Heeren Oud Zuid, John en Nienke, Frank en Marlou van Essen en Peter Krako. En dit zijn niet de eerste de beste. Ze vinden het ontzettend leuk om de Nijend24 kerstshow tot een groot succes te maken,

Hoe het programma er precies uit gaat zien weten we ook nog niet, daar wordt de komende maanden hard aan gewerkt. Maar het gaat ongetwijfeld weer iets bijzonders worden.

Omdat onze Kerstvoorstelling altijd heel snel is uitverkocht, geven we de inwoners van Anderen nu als eerste de gelegenheid om te reserveren via een speciale link:

<https://www.nijend24.nl/kerstpares2022>

De show duurt ca 2 uur en de kosten bedragen €25,- pp inclusief alle hapjes en drankjes.

Of bel Ingrid 06-51511111

Onze Kerstshow wordt dit jaar mede mogelijk gemaakt door de Provincie Drenthe.